

BIBLIOGRAFICKÉ CITACE.
OBSAH, FORMA A STRUKTURA.
POZNÁMKOVÝ APARÁT
ČSN ISO 690 – ISO 690-2 (2011)

Bibliografické citace

1. Tištěné dokumenty

Monografická publikace:

DÄNIKEN, Erich von. *Prorok minulosti*. Praha: Naše vojsko, 1994. Fakta a svědectví, sv. 119. ISBN 80-206-0434-0.

Příspěvek do monografické publikace (sborník):

SCHERL, Adolf. K vystoupením německých a italských profesionálních hereckých společností v Olomouci v 17. a 18. století. In: LAZORČÁKOVÁ, Tatjana (ed.). *O divadle na Moravě a ve Slezsku. Mezinárodní konference v Olomouci*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004, s. 39–55. ISBN 80-244-0925-9.

Článek v seriálových publikacích (časopis):

SPURNÁ, Helena, ŠTĚPÁNKOVÁ-JEŽKOVÁ, Petra. Dvě podzimní konference v Olomouci. *Divadelní revue*. 2008, roč. 19, č. 4, s. 59–62. ISSN 0862-5409.

Druhá varianta: *Divadelní revue*. 2008, **19**(4), 59-62. ISSN 0862-5409.

Článek v seriálových publikacích (deník):

KUMPERA, Jan. Josef Kajetán Tyl a západní Čechy. *Plzeňský deník*. 10. 7. 2006, **15**(158), 3. ISSN 1210-5139.

Diplomová (rigorózní, dizertační, habilitační) práce:

ŠÁCHA, Josef. *Dějiny kočovných divadelních společností na Moravě ve druhé polovině XIX. století*. Brno: 1953. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně. Filozofická fakulta. Katedra divadelní vědy.

Divadelní program:

VICENÍKOVÁ, Dora. *Winston Graham – Marnie. Horor jako od Hitchcocka*. Divadelní program. Činohra Národního divadla v Brně, premiéra 10. 10. 2008. Brno: Národní divadlo, 2008.

2. Divadelní představení – příklad

SHAKESPEARE, William. Král Lear [divadelní inscenace]. Režie Jan Nebeský. Národní divadlo Praha 10. 4. 2012. (Uvedeme datum představení, o kterém píšeme, nebo datum premiéry.)

3. Audiovizuální dokumenty (záznamy) – příklady

WERICH, Jan. *Balada z hadrů* [zvukový záznam na CD]. Záznam představení z Divadla ABC z roku 1957. Praha: Lotos, 2004. Nakl. číslo: 0137- 2 811 Lotos.

WALTARI, Mika. *Egyptan Sinuhet* [audiokniha na CD ve formátu mp3]. Čte Josef ČERVINKA v rozhlasové nahrávce z roku 1983. Praha: Radioservis, 2011.

STROGATZ, Steven. *Chaos* [videozáznam na 4 DVD]. Chantilly: Teaching Company, ©2008. Great courses. Science & mathematics.

4. Filmy, videa, televizní a rozhlasové vysílání – příklady

Vratné lahve [film]. Režie Jan SVĚRÁK. Česko, 2007.

Podraz [The Sting] [film]. Režie George Roy HILL. USA, 1973. (Pokud jste daný film neviděli při projekci v kině, je třeba uvést nosič.)

Meteor [rozhlasový pořad]. ČRo 2 – Praha, 20. 8. 2011 08:10.

Disco a atomová válka [Disco & Atomic War] [dokumentární film]. Estonsko, 2008. ČT2 7. 9. 2011 22:50.

Vyprávěj. 5. díl. Mikuláš chodí v létě [epizoda televizního seriálu]. ČT1. 28. 9. 2009.

Jistě, pane premiére. 1. díl, Velký plán [epizoda televizního seriálu]. Velká Británie, BBC, 1985. ČT2, 7. 11. 2010 19:00.

VACULÍK, Ondřej. Máme nové kočky. In: *Ranní úvaha* [rozhlasový pořad]. ČRo 3 – Vltava, 24. 6. 2011. (Takto citujeme příspěvek do rozhlasového pořadu.)

5. Elektronické dokumenty

Odkazy na elektronické zdroje začneme psát stejným způsobem jako u písemných zdrojů, tedy s pomocí prvního prvku citace (zpravidla jméno autora) a názvu díla, nikoliv pomocí internetové adresy. Povinné údaje u online zdrojů:

- je třeba uvést datum citace

- je třeba uvést úplnou adresu: [Dostupné z: úplná adresa](#).

Je-li třeba na konci řádku adresu rozdělit, dělíme ji vložením mezery za lomítko. Pokud má zdroj přiděleno DOI, preferujeme ho před URL adresou. Je-li k dokumentu omezený přístup,

je vhodné informaci v citaci uvést. Je možné uvést informace o dalších formách a umístění. U složitých webových adres je možné za **Path**: vypsát cestu.

Příklady

ČAPEK, Karel. *Válka s mloky* [online]. 20. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1981. Spisy, sv. 9 [cit. 13. 6. 2011]. Dostupné z: http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/34/75/66/valka_s_mloky.pdf. Text je rovněž dostupný v html, rtf, txt, pdb, prc a epub z: <http://www.mlp-old.cz/karelcapek/>

TICHÁ, Jana a TICHÝ, Miloš. Jméno Zdeňka Milera nese jedna z planetek obíhajících kolem Slunce. In: *Věda.cz* [online]. 21. 4. 2011 [cit. 27. 7. 2011]. Dostupné z: <http://www.veda.cz/article.do?articleId=68377>. Path: homepage; články; 21. 4. 2011.

DAVIES, Lorraine, FORD-GILBOE, Marilyn and HAMMERTON, Joanne. Gender Inequality and Patterns of Abuse Post Leaving. *Journal of Family Violence* [online]. Springer. Jan 2009, 24(1), 27-39 [cit. 13. 6. 2011]. Dostupné z: doi:10.1007/s10896-008-9204-5.

6. Citace pramenů uložených v archivu nebo muzeu – příklady

Archivní prameny jsou svou povahou mnohem specifičtější nežli odborná literatura nebo tištěné prameny, při jejich identifikaci tedy postupujeme obvykle individuálně, ale vždy tak, aby čtenáři bylo jasné, o jaký pramen se jedná a kde je pramen uložen. Údaje řadíme od obecného ke konkrétnímu (od instituce k signatuře).

Příklady

Národní muzeum Praha, divadelní oddělení, Gážovní knížka divadelní společnosti Josefa Štandery, sign. Č 2003.

Archiv města Ostravy, Fond Spolek Národní dům Moravská Ostrava. Dopis ze dne 15. 8. 1906, sign. 82/1–7.

Ostravské muzeum Ostrava, Rozhlasový projev Zdeňka Hodra přednesený při jeho životním jubileu v Československém rozhlasu. Strojopis, nedat., sign. II G 94/186, s. 5.

PIVOVAR, Marek, HRUBÍN, František. *Romance pro křídlovku*. [videozáznam na CD]. Záznam inscenace Národního divadla moravskoslezského v Ostravě z roku 1999, pořízen 15. 11. 2000 studenty Katedry teorie a dějin dramatických umění Filozofické fakulty UP. Filozofická fakulta UP Olomouc, Dokumentační centrum dramatických umění, sign. T 465.

Rozhovor s hercem Miloslavem Holubem [audiozáznam na mg pásku]. Byl pořízen autorem této práce 25. října 1984 v Ostravě. Uložen v osobním archivu autora této práce.

Obecná pravidla při tvorbě bibliografického údaje

Bibliografická citace díla z jinojazyčné oblasti:

Dílo citujeme podle originálního názvu, za nějž můžeme do hranaté závorky uvést jeho překlad do češtiny. Místo vydání píšeme dle příslušného jazyka země (Wien, London, Berlin). Také zkratky (označující číslo časopisu, svazek, díl, stranu atd.) uvádíme v příslušném jazyce.

Transliterace nebo romanizace názvů, jmen apod.:

Název díla či jméno autora psané například azbukou opatříme v hranaté závorce romanizujícím přepisem [Medicinskaja akademija], anebo je citujeme přímo v azbuce.

Interpunkce v bibliografické citaci:

Každý prvek citace musí být zřetelně oddělen od následujících prvků prostřednictvím interpunkce.

Jména:

Křestní jména se uvádějí až po příjmení. Má-li publikace dva až tři autory, uvedeme všechna jména oddělená čárkou. V případě více než tří autorů provedeme zápis podle prvního otištěného jména takto: ČERNÝ, František aj. Jde-li o editora sborníku, zápis provedeme takto: ČERNÝ, František (ed.).

Nelze-li autora určit (není uveden), prvním prvkem citace je název díla.

Název díla:

Píše se podle titulní strany monografie, nebo se uvádí název článku nebo studie. Má-li dílo více názvů, uvádí se ten první. Dlouhý název lze zkrátit, ale musí být zachován vždy jeho začátek a nesmí se ztratit podstatné údaje.

Psaní číslic:

Při psaní číslic (např. pořadí vydání, ročník časopisu, strana apod.), užíváme vždy arabské číslice.

Soupis literatury:

Pořídíme jej buď abecedně podle prvního prvku citace, nebo chronologicky podle data vydání.

Poznámkový aparát

Klasický poznámkový aparát je pracnější, ale zejména pro práce historické, resp. humanitně zaměřené, je výhodnější. Poznámkový aparát slouží v těchto případech:

- v textu jsme právě uvedli doslovný citát z informačního zdroje (je vyznačen uvozovkami)
- v textu jsme právě vlastními slovy uvedli zkrácenou parafrázi cizího textu (tzv. nepřímá citace); v tomto případě nepoužíváme uvozovky, ale v poznámkovém aparátu uvedeme zdroj, který jsme použili (abychom se nedopustili plagiátu)
- text chceme doplnit nějakou okrajovou poznámkou nebo vysvětlením, které je možné „uklidit“ do poznámkového aparátu.

Provedeme to tak, že na závěr citátu, nepřímé citace či textu, který chceme v poznámkách doplnit, připišeme tzv. horní index, tedy čísílko, kterým odkazujeme do poznámkového aparátu. Odkazy číslováme od jedničky do konce celé práce (nikoliv třeba po kapitolách). Počítač poznámky řadí za sebou a vytváří prostor pro jejich text na stránce dole pod čarou.

V práci často znovu odkazujeme na zdroj už jednou citovaný. V tom případě není třeba všechny údaje otrocky opakovat, zkracujeme je takto:

Příklad textu s poznámkovým aparátem:

Vývoj obyvatelstva Moravské Ostravy

V roce 1869 byla Moravská Ostrava ještě nevelkým městem s asi 6 900 obyvateli.¹ V roce 1910 zde žilo už téměř 37 000 obyvatel několika národností.² V roce 1930 se 20% ze 127 000 obyvatel města hlásilo k německé národnosti.³ Už v roce 1894 byla postavena tramvajová trať z Moravské Ostravy do Přívozu a Vítkovic.⁴

Upozornění:

V poznámkovém aparátu nemusíme uvádět ISBN, ISSN či údaje o edicích, stačí, že je obsahují bibliografické údaje v závěrečných seznamech literatury a pramenů na konci vaší práce.

¹ BARTOŠ, Josef, SCHULZ, Jindřich, TRAPL, Miloš. *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848–1960*. 16. Olomouc: Univerzita Palackého, 2011, s. 35.

² JIŘÍK, Karel (ed.). *Dějiny Ostravy*. Ostrava: Sfinga, 1993, s. 207.

³ Tamtéž, s. 309.

⁴ BARTOŠ, SCHULZ, TRAPL, pozn. 1, s. 37.

Citát a věta – způsob citace, interpunkce, uvozovky, horní index

Citát tvoří dvě věty:

Autor napsal: „Toto představení se hrálo v neděli naposledy.“⁵

Vaše uvozující slova a citát tvoří jednu větu:

V recenzi čteme, že „představení se hrálo v neděli naposledy“.⁶

Nepřímá citace:

V recenzi se píše, že v neděli se Limonádový Joe hrál naposledy.⁷

Několik odkazů ve větě:

Soubor uváděl také hry Aloise Jiráska⁸ a Jiřího Mahena⁹.

Odkaz na doplňující informaci:

Operetní subreta Magda Škrdlíková měla půvabnou sestru, která rovněž výborně zpívala.¹⁰

Máte přesto problém?

První pomoc:

1. Otevřete si na internetu normu ISO 690-2.
2. Nevíte-li si stále rady, ptejte se vašeho vedoucího diplomové práce.
3. Přetrvává-li problém, vyhledejte doc. PhDr. Jiřího Štefanidese v jeho konzultačních hodinách.

Platnost této aktualizované verze Bibliografických citací: od 1. září 2015.

⁵ NOVÝ, Karel. Za Limonádovým Joem. *Mladá fronta dnes*. Olomouc. 25. 11. 2011, **21**(295), sešit C, 3.

⁶ Tamtéž.

⁷ Tamtéž.

⁸ Sehrál Lucernu.

⁹ Byly to hry Nebe, peklo, ráj a Janošík.

¹⁰ Jmenovala se Helena Škrdlíková a stala se známou zejména jako členka kabaretu Červená sedma. Viz ČERVENÝ, Jiří. *Červená sedma*. Praha: Orbis, 1959, s. 80.